

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Ročnisi se ne vračajo,
plačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 31.

V Mariboru 30. julija 1868.

Tečaj II.

Dragi rojaki!

Važni in imenitni so časi, v katerih živimo, časi, v katerih mogočni duh človeške narode zbuja k novemu življenju, ali jih, ako jim je spanje ljubše, za večno pokopava. Naši dedje so bili nekdanj sloboden in sam svoj narod, v zborih in skupščinah so odkrivali po mirnem potu brez strahu in zlobe svoje želje in potrebe, in v lepem miru so dosegli, kar jim je bilo treba. Gospodovali niso nad nikim. Robstvo jim je bilo sramota. Ti časi so žalibog izginoli; po izgubljeni svobodi nam je propala narodnost, in malo manjka, da nismo nehali živeti. To bi bila sramota, ki ne bi se dala oprati; delati moramo, to je naša dolžnost, in posebno zdaj, ko so nam zopet roke razvezane. Imamo zdaj novo ustavo, podeljeno nam po našem milostljivem cesarju, po ktorej nam je spet mogoče, svoje misli in želje očitno, javno pod milim nebom izgovarjati in jih vladi svetlega cesarja oznanjati, da se izpolnijo. Zaradi tega so pod tem vabilom podpisani možje sklenoli, Vas sklicati, da bi se zopet enkrat pod milim nebom, kakor naši očetje pred 1000 leti pod košatimi lipami, pogovorili in posvetovali, česa nam je zdaj v današnjem času naj bolj treba kaj nam je naj bolj krepko od vlade zahtevati. Take pogovore pod milim nebom so že zdaj imeli Nemci v Beču in v Gradcu, tudi naši slovanski bratje Čehi na Penskem in Moravskem. Mi bomo imeli ta pogovor zaradi svojih starih pravic, ktere se našega naroda in jezika tičejo, tu v Ljutomeru (ali Lotmerku) v nedeljno popoldne 9. avgusta 1868 na travnikih pri Ščavnici. Pridite in pripeljite se, kolikor vas je koli mogoče! Iz vsake vesnice, iz vsakega hrama, iz vsake hiše naj vsaj po eden pride. — Kdor koli more, naj pride, nihče naj doma ne ostane, ker zdaj se po pretečenih 1000 letih zbiramo prvokrat na Slovenskem pod milim nebom, in ta shod je vse drugače bolj imenitna reč, nego kakoršna koli druga veselica na tem svetu, ker tu gre za naše naj svetjše, pa naj bolj zanemarjene pravice. Ako se zdaj ne začnete, možje slovenski, gibati in na svoje noge postavljati, prepozno bi bilo v nekoliko letih, in ostali bi vedno uboščki, siromaki in popolnoma nič v našem cesarstvu. Premislite in preudarite, kako pregreho bi vi na svojih otrokih zakrivali, ako bi zamudili tako imeniten shod, kakor bo deseto nedeljo po binkoštih tu v Ljutomeru. Se enkrat Vam na srece pokladamo: pridite vsi, kolikor je koli mogoče, in kdor koli od doma more. — Samo ako nas bo jezera in jezera pod milim nebom zbranih, bodo imeli naši sklepi veljavnost pri visoki vladi in bo ona na nje gledala. Se enkrat Vam kličemo: na noge slovenski možje, če vam je še kaj za stare pravice mari! Pride naj vsak, bodi si kmet (željar), nagornjak ali vincar. Samo če bomo iz vseh stanov združeni kaj sklepali in sklenoli, potem bomo kaj dosegli, da nam bo boljše šlo, nego zdaj! Na noge torej! Zdravimo in zbudimo se iz svojega tako rekoč mrtvaškega spanja! Pomagajmo si sami! kajti ako si ne bomo sami pomagali, nam ne bo nihče na tem svetu pomagal. K sklepu tega povabila Vam še enkrat vpijemo tako močno, kakor je koli mogoče: nihče iz nobene hiše vseh vesnic, posebno ormuškega, ljutomerskega in gornje-radgonskega okraja ne sme 9. avgusta 1868 popoldne v Ljutomeru manjkati!

Ivan Kukovec, posestnik v Ljutomeru. Matija Zemljič, trgovec v Ljutomeru. Vekoslav Sonaja, tržan iz Veržeja in okrajni odbornik. Dr. Jakob Ploj, odvetnik iz Ljutomera. Ivan Farkaš, kmet iz Ilijaševce, župan in okrajni odbornik. Andrej Raih, kmet in župan iz Pristave. Ivan Vargazon, kmet iz pristave. M. Veršič, kmet. Dr. Anton Klemenčič iz Ljutomera. Vekoslav Hercog, vranik iz Ljutomera. Ivan Vučina, tržan iz Ljutomera. Franz Murkovič, kmet iz Cezajnovce. Ivan Makotar, kmet iz Cezajnovce. Vatroslav Moharič, kmet in župan iz Podgradja. Ivan Raih, kmet iz Cvona. Jožef Kociper, kmet. Anton Rotar, kmet in župan v Cezajnovceih. Vid Novak, kmet in okrajni zastopnik. Dr. Valentin Zarnik iz Ljutomera.

Naše narodne pesmi.

Spisal F. Kočevar.

(Dalje.)

Narodne pesmi so zrcalo, v katerem se vidi vsa dušna bitnost naroda, one so — djali bi — fotografična slika te jegove dušne bitnosti. Naš narod je vesel do lahkomišljenosti, in pobožen do pietizma. In tako so tudi jegove pesmi. Jih glavni značaj je pobožno, in zato nedolžno veselje. Vse djanje in nehanje se pri našem narodu začne, izpeljava in vršava lepo v božjem strahu. Vesela čud je v našem narodu tako silna, da bi se celo v poskočnice zaletela, da je ne bi obligaten božji strah krotil. Zraven teh dveh glavnih znakov, je še en tretji, ki deloma iz zmešanja omenjenih dveh izvira, in ta je melanholija. Malo melanholije pesmim nikdar ne škoduje. Melanholija pesmi rahle dela, ter jim daje neko dobrodejno milino; Nемеc bi djali: den schmelz. Melanholija se pa v slovenskih narodnih pesmih bolj v napevi razliva nego v besede, in zato je forte v naših narodnih napevih zelo redek, fortissime se pa mislim nikjer ne najde. Napevi naših narodnih pesmi le bolj na široko stopajo. Toliko melanholije, kolikor je je v srbskih narodnih pesmih tako silno deje, da človeško domišlijo, mesto da bi jo vzdignola, celo na tla potisne. Kdargod sem jaz slepeca goslara slišati priliko imel, vsakokrat se me je neka pohabljava otožnost polastila. V naših narodnih pesmih je pa samo toliko melanholije, kolikor je je treba, da se srce ogreje in v blage domišljije raztopi. Tudi tako zvane poetične strasti je v naših narodnih pesmih v primeru s srbskimi, malo. Izrazi kakor n. pr. kunem ti boga živoga! — bog te ubio! — proklet bio! — in enaki, slični, ki se v srbskih narodnih pesmih tako gostokrati nabajajo, so v slovenskih narodnih pesmih celo nepoznani.

Na koncu poedinih štrof se pri pojenju naših narodnih pesmi rada obesi neka epifonija kakor tralalala, hopsasa, kluk kluk kluk, kukurukuku in enake, kar jaz ne bi za domače za slovensko, ampak za tujo držal. Srbsko narodno pesništvo takih epifonij ne pozna: le primorski Hrvati obešajo na poedine štrofe svoji monotoni ninanana. Tudi pri zagorskih Slovencih se take epifonije redkeje slišijo nego pri onih v vašej Lajtaciji. Brž ko ne so te epifonije od nemških pavrov k nam prinesene, ravno tako tudi ukanje in tako zvano jodlanje.